

کالاها هستند، این روزها اعلام می کنند که در هر بار مراجعه به فروشگاه با افزایش قیمت مواجه شده اند. یکی از خریداران جهیزیه به «هم‌میهن» گفت: «از زمستان سال گذشته درحال خرید جهیزیه برای دخترم هستم. تمامی کالاها را ایرانی انتخاب کرده ایم تا شاید ارزان باشد، اما مشکل اینجاست که وسایل برقی هر روز گران می شود؛ از پارسال تا به امروز قیمت یخچال، لباسشویی، ماشین ظرفشویی، اتو... دو برابر شده. آنقدر گران شده اند که دخترم تصمیم گرفت وسایل غیرضروری مانند ماشین ظرفشویی را نخرد، چرا باید یک وسیله در کمتر از یک سال دو برابر شود؟»

«بهار» که از خانواده مستقل شده و تنها زندگی می کند، می گوید: «به خاطر دانشگاه و کار امسال به تهران کوچ کردم. اوایل خوابگاه زندگی می کردم اما زندگی جمعی سخت است؛ بنابراین تصمیم گرفتم خانه اجاره کنم. با وام و پس انداز به دنبال خرید وسیله های ابتدایی زندگی رفتم اما با ۲۵۰ میلیون تومان تنها توانستم یخچال، گاز، بخاری و چند تیکه وسایل ضروری تهیه کنم. من فکر می کنم بتوانم حداقل مایکروفر و قهوه ساز و چند وسیله دیگر نیز تهیه کنم ولی اینکه هزینه ها بالا بود که ترجیح دادم فقط وسیله های ضروری را بخرم. البته هر مغازه ای برای خرید می رفتم، فروشنده می گفت این هفته مشتری نداشته و به همین دلیل تخفیف خوبی می داد.» یکی از فروشندگان لوازم خانگی در خیابان جمهوری می گوید: «سال گذشته همین موقع یک جاروبرقی با برند معتبر و خیلی خوب را ۱۰ میلیون تومان می فروختیم اما همین الان این برند نزدیک به ۲۵ میلیون تومان شده و مشخص نیست دو هفته دیگر مجبور باشیم آن را به چه قیمتی بفروشیم. فقط برندهای خارجی گران نشده، بلکه برندهای ایرانی که از قطعات خارجی استفاده می کنند نیز با افزایش قیمت مواجه شده اند. در گذشته من سه کارگر داشتم اما آنقدر فروش من کاهش یافته که مجبور شدم عذر دو نفر از آنها را بخواهم و اکنون تنها یک کارگر دارم که حقوق آن هم به سختی در می آید.»

بررسی های میدانی نشان می دهد که رکود در بازار سایه انداخته است. یکی از مهمترین دلایل این رکود را می توان افزایش قیمت دلار و افزایش فاصله میان نرخ ارز نیمایی و آزاد، محدودیت واردات قطعات، افزایش هزینه تولید و امثال این موارد دانست.

عدم افزایش قاچاق کالا، همچنین محدودیت های تولید و افزایش هزینه های آن و فاصله میان نرخ ارز نیمایی و بازار آزاد باعث شده قیمت های لوازم خانگی به صورت قابل توجهی روند صعودی را تجربه کنند. کارشناس معتقدند کنترل هر یک از این عوامل از واردات و قاچاق گرفته تا سیاست ارزی و هزینه های تولید می تواند در کوتاه مدت رشد قیمت را متوقف یا کند کند؛ با این حال، در نبود هماهنگی و عدم نظارت های کافی بازار لوازم خانگی روزانه و هفتگی با افزایش قیمت مواجه می شود.

فروشندگان در رکود

«همن»، یکی از فروشندگان لوازم خانگی در بازار تهران به «هم‌میهن» می گوید: «هر سال فروش ما نصف می شود؛ شاید باید بگویم هر ماه بدتر می شود. سال گذشته هر ماه از مغازه سود سهرقمی داشتیم اما از پاییز پارسال که لوازم خانگی گران شد، مشتری ها یکی یکی رفتند. حالا از خرداد به بعد تقریباً هیچ خرید جدی ای نداریم. ۹۰ درصد مشتری های فعلی من برای جهیزیه می آیند و اغلب دنبال ارزان ترین کالای ممکن هستند. یک جاروبرقی ساده از ۱۵ میلیون تومان شروع می شود. اگر کسی بخواهد برند بهتر بخرد باید تا ۳۰ میلیون تومان هزینه کند. در چنین وضعی مشتری فقط کمترین قیمت را انتخاب می کند و ما هم مجبوریم تخفیف بدهیم تا جنس از مغازه بیرون برود؛ در نتیجه سودمان هم آب رفته است.»

مشاهدات میدانی هم‌میهن طی هفته های اخیر نشان می دهد بسیاری از فروشگاه ها همین شرایط را تجربه می کنند، ویرتین ها پر هستند اما خبری از مشتری نیست و فروشندگان از بیکاری با گوشی خود سرگرم هستند؛ به زبان ساده تر بازار جان ندارد.

تعمیر جای خرید را گرفت

همانطور که گفته شد این روزها تعمیر کالا جای خود را به خرید کالا داده است. در اصل کاهش مداوم قدرت خرید خانوارها باعث شده الگوی مصرف لوازم خانگی دگرگون شود و مردم ترجیح دهند به جای هزینه های میلیونی برای خرید کالای جدید، کالای قدیمی خود را تعمیر کنند تا دوباره از آن استفاده کنند.

همین چهار- پنج سال گذشته بود که مردم به بهانه هر خرابی کوچکی وسیله های خانه خود را تعویض می کردند. مردم به دنبال بهانه بودند که لوازم خانگی جدید خریداری کنند و وسیله های قدیمی خود را دور بیاندازند، حتی در بسیاری از موارد مردم بدون خرابی تنها به واسطه مُد یک وسیله جدید خریداری می کردند. مریم، که طی سال های گذشته وسیله های خانه را چندین بار تغییر داده بود در همین خصوص به «هم‌میهن» گفت: «تا سه سال پیش،

مهمترین علتی که

باعث شده رکود

به جان بازار لوازم

خانگی بیفتد، گرانی

بیش از حد است.

به گفته فروشندگان

لوازم خانگی برخی از

اقلام از ابتدای سال تا

به امروز بیش از ۵۰

درصد گران شده اند

و گره خوردن این

موضوع با افزایش

تورم و گرانی های

بیش از پیش باعث

شده مردم دیگر توان

خرید نداشته باشند.

فروشندگان می گویند

که قدرت خرید

خانوارها به قدری

کاهش یافته که برخی

از آنها حتی توان

خرید کالاهای تولید

داخل را ندارند. به

همین دلیل بسیاری از

اقلام مصرفی قدیمی

را تعمیر می کنند

یا در صورت لزوم

به صورت اقساط

خریداری می کنند

هر پنج سال یکبار تمامی وسایل برقی و حتی چوبی خانه را تعویض می کردیم، چون قیمتی نداشت. با قیمت یک یخچال این روزها، آن زمان تمامی تغییرات خانه انجام می شد اما الان با ۱۰۰ میلیون تومان هم نمی توانی یک یخچال خوب بخری. چندسالی می شود ما وسایل خانه را عوض نمی کنیم. چند هفته قبل لباسشویی خانه مان به مشکل خورد؛ با دیدن قیمت ها ترجیح دادیم که آن را تعمیر کنیم که لوازم خانگی ۵ میلیون تومان؛ در صورتی که برای خرید همان لباسشویی حدود ۷۰ میلیون تومان باید هزینه می کردیم.»

در گذشته نه چندان دور خرابی های کوچک اصلی ترین بهانه برای تغییرات وسایل خانه بود و الان «تعمیر» به گزینه اصلی تبدیل شده است. یکی از تعمیرکاران گفت: «سال های پیش تعداد تعمیرات ما بسیار کم بود اما اکنون تعمیرات ما چند برابر شده؛ به طوری که به مردم نوبت می دهم که هر یک چه زمانی برای تعمیر وسیله خود بیایند، چرا که مردم توان خرید لوازم خانه را ندارند و دوست دارند آنها را با قیمت بسیار کم تعمیر کنند.»

گرانی و تورم باعث شده رفتار مردم در بازارها تغییر کند و شاهد رکود سنگین در بازار کالاهای بادوام باشیم. این رکود می تواند به مرور روی زندگی مردم نیز تأثیر منفی بگذارد؛ از بیکار شدن کارگران و حقوق بگیران، ورشکستگی مغازه ها گرفته تا کاهش تولیدات کارخانجات.

به طور کلی کاهش خرید مردم و رکود در بازارها می تواند چندین ویژگی منفی در برداشته باشد. نخست زمانی که مردم خریدی نداشته باشند، کارخانجات داخلی تولید کمتری خواهند داشت؛ همین موضوع باعث می شود که در بلندمدت برخی از این کارخانه ها به تعدیل نیرو یا عدم پرداخت به موقع حقوق فکر کنند. مسئله بعدی بیکار شدن کارگران و حقوق بگیران است، وقتی که فروشگاه نتواند کالایی بفروشد مجبور می شود پس از مدتی نیروهای خود را تعدیل کند؛ در نتیجه چندین کارگر بیکار می شوند و در نهایت در بلندمدت برخی از فروشگاه ها با کاهش فروش و عدم وصول بدهی های خود قدم به قدم به ورشکستگی نزدیک می شوند؛ در نتیجه فاجعه بزرگی در حوزه لوازم خانگی رقم می خورد.

نقش قیمت ارز و سیاست های وارداتی

کارشناسان عقیده دارند ریشه افزایش قیمت ها را می توان در دو حوزه بررسی کرد؛ نخست، افزایش ادامه دار نرخ ارز در بازار آزاد و نیمایی که هزینه واردات مواد اولیه و قطعات را بالا برده است. دوم، سیاست های محدودکننده واردات برای حمایت از تولیدات داخلی که عملاً رقابت را محدود کرده و مسیر قیمت گذاری را در انحصار چند برند داخلی قرار داده است.

در اصل یکسری سیاست های حمایتی و عدم توجه به نیازهای مردم باعث شده این گرانی ها رقم بخورد. در حال حاضر بازار لوازم خانگی در وضعیت «عدم ناخوانی عرضه و تقاضا، عرضه گران» قرار گرفته است. این وضعیت باعث شده هم تولیدکننده ناراضی باشد و هم مصرف کننده ناتوان از خرید.

فعالان حوزه لوازم خانگی هشدار می دهند اگر دولت تا پایان سال تکلیف نرخ ارز و سیاست واردات قطعه را مشخص نکند، جشنواره های فروش زمستانه امسال نیز بی رمق و شکست خورده خواهند بود.

بررسی صحبت های تولیدکنندگان نشان می دهد بسیاری از آنها از شرایط شان ناراضی هستند و عقیده

دارند ادامه دار بودن شرایط حال حاضر می تواند زیان های سنگینی برایشان در پی داشته باشد. در سوی دیگر مصرف کنندگان نیز همچنان ناراضی هستند. در نتیجه می توان گفت سیاست های حمایتی دولت درحال حاضر نه به نفع تولیدکنندگان است نه مصرف کنندگان؛ چراکه هر دو گروه ناراضی هستند. از سوی دیگر در این بین فروشندگان لوازم خانگی نیز از شرایط پیش آمده ناراضی هستند و از نبود مشتری گلایه دارند و هر روز خود را یک قدم نزدیک به ورشکستگی می دانند.

تورم کالاهای بادوام

افزایش تورم کالاهای اساسی باعث شده مصرف کالاهای بادوامی همانند لوازم خانگی نیز کمتر شود. طی دو ماه گذشته نیز بر خلاف ماه های اخیر میزان تورم لوازم خانگی با تورم عمومی همبستگی شدیدی نشان داد که از توان عمومی مردم بالاتر رفت؛ در نتیجه از میزان خرید مردم کاسته شد.

افزایش ۴۸ درصدی قیمت ها طی یک سال و رشد ۵ درصدی ماه به ماه در مهر، یعنی فشار تورمی حتی بر کالاهای غیرمصرفی روزمره هم رسوخ کرده است. استمرار این روند، می تواند نرخ رشد اقتصادی در بخش صنایع خانگی را به طور جدی کاهش دهد و زمینه تعدیل نیروی انسانی نزد تولیدکنندگان متوسط را فراهم کند؛ موضوعی که در نهایت به رکود عمیق تر منجر خواهد شد. به نظر می رسد بازار لوازم خانگی در آستانه زمستان ۱۴۰۴ با ترکیبی از تورم بالا و تقاضای پایین روبه رو شده باشد. با وجود اینکه بسیاری از فروشگاه ها خانواده ها ویژه ای برای فروش اقساطی دارند اما همچنان خانواده ها تمایلی برای خرید وسایل جدید ندارند و تنها برای خرید جهیزیه به سراغ فروشگاه ها می روند و لوازم خانه خود را نو نمی کنند. نگاهی گذرا به رفتار مشتریان نشان می دهد بسیاری از زوج های جوان با این قیمت ها و کیفیت کالاها ترجیح می دهند کالاهای مورد نیاز خود را با حداقل هزینه و بالاترین کیفیت تهیه کنند.

یک زوج جوان که درحال تهیه جهیزیه بود به «هم‌میهن» گفت: «قیمت لوازم خانگی بسیار بالاست و با مجموع وام ازدواج ۶۰۰ میلیونی که به ما تعلق گرفت نمی توانیم کل جهیزیه را خریداری کنیم. حتی اگر تمامی کالاها را ایرانی انتخاب کنیم باز هم برخی از اقلام را نمی توانیم بخریم. چرا باید یک یخچال بیش از ۷۰ میلیون تومان باشد و لباسشویی ۴۰ میلیون تومان؛ خُب با این قیمت ها ما چگونه بقیه کالاها را تهیه کنیم؟»

کارشناسان و فروشندگان عقیده دارند قیمت ها همچنان صعودی خواهند ماند، چراکه محدودیت ها ادامه دارد و از سوی دیگر قیمت دلار نیز روند صعودی را تجربه می کند. به نظر می رسد اعمال سیاست های جدید و برداشته شدن محدودیت ها می تواند آرام آرام شرایط را تغییر دهد.

در حال حاضر آمار رسمی تنها بخشی از واقعیت را آشکار می کند و بخش دیگر را آمارهای غیررسمی؛ یعنی قیمت های موجود در بازار این آمار را آشکار می سازد. افزایش تورم لوازم خانگی در شهریور و مهر ۱۴۰۴، نه فقط شاخصی از گرانی کالاها، بلکه نشانه ای از فرسایش توان عرضه و تقاضا در بازار داخلی است. درحال حاضر بازارها به زبان بی زبانی فریاد می زنند که خریدار نیست، چون توان خرید نیست. اگر شرایط به همین شکل ادامه یابد به مرور شاهد ورشکستگی فروشگاه ها و کارخانجات خواهیم بود و این صنعت به مرور از بین خواهد رفت.

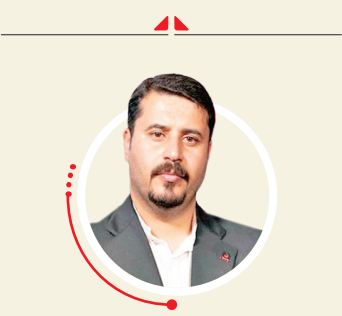
تورم لوازم خانگی		
ماه/سال	تورم نقطه به نقطه	تورم ماهانه
مهر ۱۴۰۴	۴۸/۸	۴/۲
شهریور ۱۴۰۴	۴۶/۰	۲/۸
مرداد ۱۴۰۴	۴۴/۶	۲/۹
تیر ۱۴۰۴	۴۳/۵	۳/۴
خرداد ۱۴۰۴	۴۰/۱	۳/۹
ادریبهشت ۱۴۰۴	۳۷/۵	۱/۴
فروردین ۱۴۰۴	۳۶/۰	۳/۵
اسفند ۱۴۰۳	۳۴/۱	۱/۴
بهمن ۱۴۰۳	۱۳/۳	۳/۸
دی ۱۴۰۳	۲۸/۶	۳/۱
آذر ۱۴۰۳	۲۶/۶	۱/۸
آبان ۱۴۰۳	۲۶/۰	۲/۰
مهر ۱۴۰۳	۲۵/۳	۲/۳

بخش خصوصی

کاهش بی سابقه آمار معاملات مسکن

حباب مسکن تخلیه شده است. به گزارش ایلنا، داود بیگی نژاد، نایب رئیس اتحادیه مشاوران املاک گفت: در حال حاضر نه تنها حباب بازار مسکن تخلیه شده بلکه واحدها بر روی دست سازندگان مانده و فروش نمی رود. به طوری که دیگر ساخت و تولید دوباره مسکن برای همان سازندگان به صرفه نیست، وی درباره اظهارات رسمی مبنی بر کاهش تورم مسکن و اعلام میانگین قیمت هر مترمربع ۱۲۳ میلیون تومان اظهار داشت: در حال حاضر، در هیچ یک از سامانه های کاتب و خودنویس اطلاعات درستی از جزئیات قراردادهای مسکن وجود ندارد چراکه به دلیل عدم هماهنگی های سازمان ثبت اسناد، مشاوران املاک امکان ثبت قراردادها در این دوسامانه را ندارند. وی ادامه داد: معاملات خرید و فروش در ۶ ماهه اول امسال به کمترین میزان رسید و این میزان کاهش معاملات در بازار مسکن کشوری سابقه بوده است.

فولاد، قربانی کارت های یک بار مصرف

صادرات فولاد قربانی گسترش کارت های بازگانی یک بار مصرف شد. به گزارش ایسنا، وحید یعقوبی، دبیر انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران گفت: متأسفانه در کنار مشکلات صنعت کشور، این روزها شاهد هستیم که افرادی با کارت های بازگانی یک بار مصرف وارد حوزه صادرات شدند و بخش قابل توجهی از ارز حاصل از صادرات آنها هرگز به کشور باز نمی گردد. این در حالی است که تولیدکنندگان واقعی در زنجیره فولاد همواره ارز صادراتی خود را باز می گردانند و نتیجه این وضعیت آن شده که میزان ارز بازنگشته به آمار کل زنجیره فولاد افزایش یافته، اما صادرات واقعی تولیدکنندگان به کمتر از ۴۰ درصد کاهش پیدا کرد و عملاً توجیه اقتصادی خود را از دست داده است. وی افزود: در ماه های اخیر، فاصله قابل توجهی میان نرخ تالار اول و تالار دوم ایجاد شده بود؛ به گونه ای که تقریباً همه صادرکنندگان، به جز صنایع فولاد و پتروشیمی، امکان عرضه ارز خود در تالار دوم را داشتند و این موضوع عملاً نوعی اجحاف در حق این دو صنعت به شمار می رفت؛ چراکه واحدهای فولادی برای تأمین قطعات یدکی، مواد مصرفی و تجهیزات و ماشین آلات مورد نیاز خود مجبور بودند از بازار آزاد و با نرخ های نزدیک به نرخ و بازار آزاد، ارز خریداری کنند، اما هنگام صادرات باید از خود را نرخ دولتی عرضه می کردند و طبیعی است که در چنین شرایطی، صادرات برای تولیدکنندگان صرفه اقتصادی نداشته باشد.

صادرات ۷۰۰ میلیون دلاری شیلات

صادرات سالانه شیلات به ۷۰۰ میلیون دلار رسید. به گزارش جهاد کشاورزی، حمزه رستم پور، رئیس سازمان شیلات گفت: در حالی که در سال های ابتدایی انقلاب تنها ۳۲ هزار تن محصولات ابری در کشور تولید شده بود در حال حاضر به تولیدی معادل ۱/۵ میلیون تن دست یافتیم که این امر نشان از وجود ظرفیت های موثر تولیدی در حوزه شیلات و آبی پروری دارد. رئیس سازمان شیلات ایران اعلام کرد: صادرات محصولات شیلاتی کشور در سال گذشته از مرز ۷۰۰ میلیون دلار گذشت. معاون وزیر جهاد کشاورزی ادامه داد: وجود ۱۷۰ هزار صیاد، ۲۰ هزار و ۵۰۰ شناور مجوزدار و دست یافتن به ارزش صادراتی محصولات شیلاتی، به بیش از ۷۰۰ میلیون دلار در سال گذشته مزیتی است که باید برای تحقق اقتصاد دریا محور، مورد توجه قرار گیرد.